

E. A.

Historien bag fotoet

af Per Steenholdt

Fotografiet fra 1905 viser kunstneren Isak Louis Napoleon Jensen (1858-1908) i færd med et maleri i Gullandstræde, mens en gruppe nysgerrige tilskuere kigger på. Louis Jensen var ikke "Roskilde-maler", men der findes mindst tre maleri fra hans hånd med Roskilde som baggrund. Maleriet af Gullandstræde hænger på Roskilde Museum. Foto: Kristian Hude.

Parallelt med Borchsgade, hvor Paperboy huserer, ligger **Gullandstræde**, der fungerer som bindeled mellem Roskildes centrum og Schmeltz plads. Her på billedet der er taget af fotografen **Kristian Hude** (1864-1929) ses Gullandstræde ca. 1905, hvor blandt andet toppen af det nuværende Byens Hus og Domkirkens spir stikker op i baggrunden, mens bygningen der ses til højre også står den dag i dag og er stedet, hvor Café Gullanden holder til. Derudover har gaden undergået betydelige forandringer siden dengang for 100 år siden. Mest markant er ændringerne i strædets venstreside, der er blevet revet ned, blandt andet bygningen der ses længst oppe mod Skomagergade, hvor N.P. Nielsen havde bygget. Bygningen blev senere købt af Københavns Telefon Aktieselskab i 1917, et teleselskab der mange år senere kom til at hedde TDC. Etableringen af Borchsgade og Schmeltz Plads, samt byggeriet af Centrumgården i 1960, gav Gullandstræde det udseende vi kender i dag.

Navnet

På fotoet optræder maleren Isak Louise Napoleon Jensen (1858-1908), bedre kendt som **Louis Jensen**. Da han står og maler sit billede i Gullandstræde i 1905 har gaden allerede haft sit nuværende navn i 60 år. Det optræder nemlig første gang i en folketælling fra 1845. Ifølge lokalhistoriker, Lotte Fang, hænger dette navn sammen med et værtshus i 1700-tallet, hvor der efter sigende skulle have været flere tilfælde af tumult i 1743 og 1767. Hvor i strædet dette tidligere værtshus har ligget, forelægger der intet om, det har hverken kunne lokaliseres via kort eller folketællinger. Det er dog historierne om dette værtshus, der gør, at man senest i 1845 foretager en navneændring af strædet og siden opkalder den nuværende Café derefter.

Indtil da havde Gullandstræde heddet Dampestrædet, Damboe Stædet og andre navne der angav, at der tidligere i strædet havde ligget badstuer, der var meget populære i middelalderen. Badstuerne var i meget høj grad rammen om en hel del "liv" med dertilhørende aktiviteter, der normalt krævede bad både før og efter. Badstuerne blev da også lukket som følge af udbredelsen af **syfilis**, dengang kendt under betegnelsen "den franske syge".